

Van jongs af aan kwam Eva Beaudouin-De Paepe (Lede, 1978) met haar ouders op vakantie in Frankrijk. De liefde hield haar in Frankrijk vast, en van de liefde voor de Franse taal maakte zij haar vak. Wij zochten haar op in het Bretonse dorp Saint-Didier (Ille-et-Vilaine).

TEKST: JEROEN SWEIJEN

EVA BEAUDOUIN-DE PAEPE, VERTAALSTER:

‘Ik woon hier al te lang om nog verschillen te zien’

De liefde van Eva voor Frankrijk – of liever gezegd, voor een van de inwoners – gaat ver terug. ‘Ik was vijf toen ik mijn huidige

echtgenoot leerde kennen, op het strand aan de Middellandse Zee. Christophe was toen tien. Mijn ouders namen ons altijd mee op vakantie naar Le Lavandou. Achttien jaar lang kwamen we op dezelfde plek. Mijn ouders en de ouders van Christophe zochten elkaar altijd op, het contact hield stand. Ik ben in hun liefde voor Frankrijk gevallen. En voor de Franse Christophe, ja. Toen ik klein was zei ik al dat ik nooit met een Belg zou willen trouwen. Het moest een buitenlander zijn. Ik heb daar geen verklaring voor, maar ik heb dat altijd gezegd.’

De jeugdliefde is dus gebleven?

‘Toen hij afstudeerde nodigde hij mij uit voor zijn *remise de sabre*, een soort diploma-uitreiking van de EMIA (*École militaire interarmes*), de militaire officiersopleiding die hij volgde in het Bretonse legerkamp Coëtquidan. Daar is alles écht begonnen. In 2001 verhuisde ik naar Douai, in Noord-Frankrijk, waar hij toen gelegerd was. In 2003 zijn we getrouwd. Omdat Christophe beroepsmilitair is, hebben we op nogal wat plaatsen gewoond, in het noorden, in de Touraine, in Frans-Guyana, en nu in Bretagne. Christophe heeft de rang van *lieutenant-colonel* in een ondersteunende functie, bij de transmissiediensten. Hij werkt tegenwoordig weer in Lille, maar ik vind het noorden zo somber en grijs, daar wil ik niet meer wonen. Ik heb ervoor gekozen in Bretagne te blijven, ook om Ilona, onze dochter van 12, de nodige stabiliteit te geven. Mijn man komt elk weekend naar huis.’

Doordeweeks is in huize Beaudouin de voertaal Vlaams, in het weekend schakelen ze over op het Frans. ‘Christophe spreekt nauwelijks Nederlands. Dat leek ook nooit nodig, omdat mijn ouders vloeiend Frans spreken. Hij heeft ook geen talenknobbel, dat interesseert hem niet echt. Ilona is tweetalig opgevoed, alleen Nederlands schrijven is voor haar wat lastig.’

Waarom ben je vertaalster geworden?

‘Toen ik zestien of zeventien jaar was, kwam bij mij het idee opzetten om vertaler te worden. Mijn ouders spreken dan

wel gemakkelijk Frans, mijn broer niet en ook de rest van de familie spreekt nauwelijks een andere taal. Ik zag hun moeilijkheden om met mijn echtgenoot te communiceren. Ik ben talen gaan studeren om de wereld te openen voor anderen, voor hen die slechts één taal spreken. Ik wilde die mensen de mogelijkheid geven om de wereld te ontdekken, zodat zij niet beperkt zijn tot hun eigen gemeente, hun eigen land.'

Frans lag voor de hand. En waarom Engels erbij?

'Als het aan mij had gelegen, dan had ik Spaans, Portugees of Italiaans gekozen, een andere Latijnse taal. Ik heb niet zelf voor het Engels gekozen, mijn ouders hebben me gepusht. Dat zou goed zijn, zo'n wereldtaal. Mijn ouders zijn best streng,' glimlacht Eva. 'Ik was nog jong, ik luisterde nog naar mijn ouders. Maar uiteindelijk doe ik het wel graag, al werk ik veel meer in het Frans. Engels komt altijd van pas.'

'Ik werk veel met Nederland, België en Frankrijk, maar ook met China. Ik ben dan onderaannemer van een Chinees vertaalbureau dat in enkele zeldzame talen niet zelf kan voorzien, waaronder het Nederlands.' Ze lacht. 'Nee, niet tegen Chinees tarief. Het betreft vaak internationale bedrijven die een vertaling in veel talen tegelijk nodig hebben. De totaalprijs maakt het voor zo'n bedrijf interessant het werk in China te laten doen, maar ik vraag gewoon een redelijk Europees tarief.'

Je bent vertaler. Geen tolk?

'Nee, ik wil tijd hebben om het goed te doen. Ik ben best wel perfectionistisch, en ik zou schrik hebben en twijfelen, is het wel goed genoeg? Die tijdsdruk, de stress, niet meer terug kunnen komen op iets wat je vertaald hebt. Tolk, simultaan vertalen, dat is niets voor mij. Ik wil

de tijd kunnen nemen, tijd hebben om de vertaling te controleren, om echt te tevreden te kunnen zijn. Om na te denken over de beste vertaling, en dan ineens, tussen de soep en de aardappelen, het licht te zien.'

Wat voegt het toe om beëdigd vertaler te zijn?

'Mijn vertalingen zijn rechtsgeldig. Dat kunnen officiële documenten zijn, maar ook de vertaling van het dossier van een Belg of een Nederlander die in Frankrijk veroordeeld is, zodat die persoon kan begrijpen wat er met hem gebeurt. Dat brengt ook de nodige afwisseling mee. Ik vertaal ook brieven, productcatalogussen of toeristische teksten. Bij de gerechtelijke vertaling heb ik het goede gevoel dat die persoon me nodig heeft, dat ik hem help.'

Voel je je niet eenzaam, als thuiswerker?

'Ik werk alleen, maar ik ben niet eenzaam. Vroeger werkte ik met collega's op een bureau, op de afdeling verkoop van een buitenlands bedrijf. Sinds 2010 ben ik onafhankelijk vertaler. In het begin miste ik mijn collega's. Nu zou ik niet anders meer willen. Ik heb concentratie nodig, en rust. 's Woensdags is Ilona de hele dag thuis. Dat is fijn, maar zodra er leven in huis is, wordt vertalen lastiger. Ik sluit me niet van de buitenwereld af, maar wil niet elke vijf minuten gestoord worden door *smalltalk*.'

Het is een flauwe vraag, maar wat is het moeilijkste woord om te vertalen?

'Titels zijn vaak lastig om te vertalen, en woordspelingen. Ik probeer dan een andere woordspeling te kiezen met hetzelfde idee erachter. De context blijft het belangrijkste, zowel tekstueel als cultureel. Bij vertalen moet je altijd rekening houden met de cultuur. Je moet soms situaties omschrijven naar de cultuur van het land, en rekening houden met taalverschillen tussen België en Nederland.'

'Rijm is ook bijzonder lastig, of poëtische taal waarbij eenzelfde idee steeds moet terugkeren. Ik zit niet in het hoofd van de schrijver. Om die reden wil ik niet literair vertalen. Ik kan me niet inbeelden wat de schrijver dacht toen hij zijn tekst opschreef.'

Zou je terug willen naar België?

'Frankrijk is een mooi land, ik wil hier niet meer weg. Mijn hele familie woont nog in België. Ik zoek ze graag op, maar ik hoef niet per se meer terug. Sinds 2008 heb ik beide nationaliteiten. Frankrijk is mijn nieuwe thuis. Ik was wel blij dat ik mijn Belgische nationaliteit niet verloor, want ik voel me toch eerst Belgische.'

De eerste Franse streek waar ze echt verliefd op werd was de Touraine, de streek ten zuiden van Tours. 'Elke maand proberen we zeker een weekend naar Perrusson

te gaan, een dorp in de buurt van Loches waar we een huis bezitten, een lang weekend vakantie. Het is ook plezierig weer andere mensen te zien. Als ik daar ben, voelt het als thuiskomen. We hebben daar ons eerste eigen huis laten bouwen. Als ik zou moeten kiezen, dan komt de Touraine op de eerste plaats, nog voor Bretagne. Voor Ilona geldt dat niet. Die heeft hier in Saint-Didier haar vrienden en gewoonten en zij blijft liever thuis.'

Op mijn vraag welke verschillen tussen België en Frankrijk haar het meest opvallen blijft het even stil. 'Ik woon hier al te lang om die verschillen nog te zien, denk ik. Mijn dagelijkse leven is hier, ik leef op dezelfde manier als de Fransen. Ik vind dat men in België vroeg eet; hier is dat nooit voor half acht 's avonds. En in België eten ze veel boterhammen. Dat doe ik hier niet, we gaan gewoon koken. Wel mis ik sommige Belgische gerechten als stoofvlees of fricandon met krieken, en friet van het frietkot. En er gaat niets boven Belgisch bier.'

'Ik vind de Fransen wel veel vriendelijker en gastvrijer dan de Belgen. Iedereen groet je, men zegt makkelijk *bonjour* op straat. Men merkt wel op dat ik een accent heb, maar ze lachen je er niet om uit. Dat was in België voor Christophe wel anders. Hier in Frankrijk is men vooral nieuwsgierig: "Waar kom je vandaan?" Dan denken ze dat ik uit het Oostblok kom.' ■

'Vertalen is vooral rekening houden met de cultuur'

Eva met rugbyclub RAC Châteaubourg